

PROTOKOLL

Møte i Den norsk-finske grensevassdragskommisjon 6.-7. september 2016, Saariselkä, Inari

1. ÅPNING AV MØTET, TILSTEDEVÆRENDE OG PRAKTISKE OPPLYSNINGER

Møteleder Timo Jokelainen åpnet møtet. Rådmann Jyrki Hyttinen fra Inari kommune ønsket medlemmene i Den norsk-finske grensevassdragskommisjonen og sakkyndige velkomne til Inari.

Møtedeltakerne presenterte seg selv. Følgende medlemmer i kommisjonen var tilstede: norsk formann for kommisjonen Bente Christiansen (Fylkesmannen i Finnmark), medlem Frank Ingilæ (Tana kommune), varamedlem Svein Somby (Karasjok kommune), varamedlem Karine Emanuelsen (Sør-Varanger kommune) og varamedlem Øyvind Walsø (Miljødirektoratet). Finsk formann Timo Jokelainen (Lappland ELY-senter), medlem Ilmari Tapiola (Utsjok kommune), varamedlem Mika Aikio (Utsjok), medlem Toini Sanila (Enare kommune) og varamedlem Outi Mähönen (Lappland ELY-senter). De andre deltakerne på møtet finnes i vedlegg 1.

2. GODKJENNING AV SAKSLISTEN OG EVENTUELLE ENDRINGER

Sakslisten for møtet ble godkjent uten endringer.

3. KOMMISSJONEN ANBEFALINGER FRA 2015

Kommisjonens anbefalinger fra 2015 ble gjennomgått i korthet.

1. Fleksibel reguleringspraksis i Enaresjøen
2. Fremme og gjennomføring av prosjekter knyttet til miljøtilstand i norsk- finsk vannforvaltningsområde
3. Trusler mot villaksen fra oppdrettsnæringen
4. Forskning og bevaring av villaks i nord
5. Tiltak for å hindre spredning av lakseparasitten *Gyrodactylus salaris*

Forslag til anbefalinger og eventuelle konklusjoner fra 2016 behandles under de relevante punkter på sakslista og under punkt 10.

4. PASVIKVASSDRAGET

4.1 Aktuelle saker i Pasvik vannområde: Kommunenes representanter

Sør-Varanger kommune

Varamedlem Karine Emanuelsen orienterte på vegne av Sør-Varanger kommune om følgende saker:

- *Vannstanden i Pasvikvassdraget, sommeren 2016:* I 2016 har det vært store nedbørmengder i Pasvikområdet, og i slike situasjoner er fleksibilitet i vannkraftreguleringene viktig. Det har i 2016 bla. vært svært høy vannstand oppstrøms Skogfoss, med lav vannstand nedstrøms. Dette har hatt innvirkning på naturmangfoldet og friluftslivet i området.
- *Pasvikseminaret 2016:* Tema for seminaret var miljøovervåkning og matsikkerhet i grenseområdet mellom Norge og Russland. Arrangører var Fylkesmannen i Finnmark og Sør-Varanger kommune. Kommunen anser dette seminaret som en viktig arena for dialog mellom forskningsmiljøer, miljøforvaltning, lokalbefolkning og politikere.
- *Utslippene fra Nikkelverket:* Det ble orientert om at ordføreren i Sør-Varanger har skrevet et brev til klima- og miljøministeren etter flere overskridelser av luftkvalitetsnormen i Karpdalen, i Sør-Varanger. Departementet har med bakgrunn i dette invitert ordføreren til å inngå i den norske delegasjonen til neste møte i Den norsk- russiske miljøvernkommissjonen.
- Driftsplan for fiskeressursene i Pasvikelva er under arbeid i regi av Pasvikdalen JFF.

Sakkyndig Trygve Sarajärvi orienterte deretter om:

- *Bekymringen knyttet til lagesild som fremmed art til Pasvikvassdraget*
- *Utsettingen av ørret i Pasvikvassdraget:* utsettinger utført av Pasvik Kraft også i 2016, som del av vilkårene i vannkraftkonsesjonen.
- *Arbeide i Pasvikvannområde,* herunder kartlegging av spredte avløp i Pasvikdalen (under arbeid). Det er sendt ut en spørreundersøkelse til 600 husstander.
- *Arbeidet med mellomriksvei mellom Norge og Finland i Pasvikdalen:* Arbeidet er stoppet opp på norsk side pga. manglende framdrift bla. i forhold til vei- og tollmyndighetene.
- *Sydvaranger gruve:* Gruven gikk konkurs høsten 2015. Dette innebærer at deponering av gruveavfall i Bøkfjorden er stanset.
- *Kommunale og private arealplaner og planer for utvikling av nye havneområder:* Flere område- og detaljreguleringsplaner for utvikling av havneanlegg tilknyttet skipsfart, fiske- og oljeindustrien er under arbeid. Det gjelder bla. et kommunalt havneanlegg ved Leirpollen, privat havn på Sydvarangers område ved Slambanken, Nordterminals oljeterminal ved Gamneset, industrihavn ved Pulkneset og på Jakobsnes, samt mulig stamnetthavn ved Høybukta vest. Alt dette i hovedsak knyttet til Korsfjorden og Bøkfjorden. Områdeplaner vil bli sendt på høring også til Finland.

Flere konsekvensutredninger er også under arbeid. Blant annet Akvaplan-nivas undersøkelser på vandringsmønster hos laks, sjøørret og sjørøye i perioden 2013- 2016. Foreløpige konklusjoner er at laksen vandret raskt ut av fjordsystemet og til havs. I motsetning til laksen, oppholder sjøørret og sjørøye seg lengre inne i fjordene og vandret så tilbake til elvene.

Bente Christiansen opplyste om at norske myndigheter arbeider med planer for hvordan gruveavfallsdeponiet i Bøkfjorden skal overvåkes videre.

Enare kommune:

Medlem Toini Sanila orienterte om følgende saker fra Enare kommune:

- Vassdragsområdet i Pasvik er sentralt for innbyggerne i Inari kommune. Nedbørsfeltene til Juutuaelva og Ivaloelva er de viktigste elvene som renner ut i Enaresjøen. Juutuaelva er en viktig gyteelv for ørret og ørretfisket i elva er også viktig.
- Maskinell gullgraving er en risikofaktor. Gravingen skal avsluttes i Lemmenjoki-området innen utgangen av 2020. Gullgravingen påvirker tilstanden i Ivaloelva og Juutuaelva. Dette bekymrer befolkningen i Enare kommune og da særlig den samiske befolkningen som utgjør en tredjedel.
- Regulering av Enaresjøen: denne sommeren har vært vanskelig da vannstanden i innsjøen har vært høy.
- Det er godt at man overvåker påvirkningene fra Sydvaranger gruve. Man bør også overvåke påvirkningen fra havner og andre tilsvarende påvirkninger.

4.2 Tilsyn og påvirkninger på vassdragsmiljøet av gullgravingsaktiviteter

Miljøingeniør Tarmo Oikarinen fra Lappland ELY-senter orienterte om omfang, beliggenhet, tillatelser og tilsyn av gullgravingsaktiviteten i Lappland. Det er hovedsakelig to områder der maskinell gullgraving foregår: I Lemmenjoki-området og rundt Ivaloelva-Sotaelva. All gullgraving med gravemaskin anses for å være maskinell gullgraving, inkludert maskinell suging av bunnsstrat og -masser i vassdraget. Dermed krever slik aktivitet miljøtillatelser og/eller tillatelser etter vannressursloven. Lappland ELY-senter har tilsyn med maskinell gullgraving.

I år 2015 var det sammenlagt 55 gjeldende miljøtillatelser og gullgravingsvirksomheten ble utøvet på 27 steder. Miljøtillatelsen gir bestemmelser om bl.a. årlige tillatte mengder, bygging av strukturer som skal verne vannet og ledning av vann, samt overvåking av virksomheten og dens påvirkninger. Siden år 2006 har man i fellesskap overvåket påvirkninger på vassdraget. I tillegg gjennomfører ELY-senter tilsynskontroller med 1-4 års mellomrom. I tillegg gjennomfører også sikkerhets- og kjemikalietilsynet (Tukes) og Forststyrelsen (Metsähallitus) sine egne tilsyn. Virksomheten har for det meste foregått i samsvar med tillatelsene. Registrerte avvik går mest på oppbevaring av drivstoff og høy turbiditet (partikkelinnhold/grumsing) av vann. Vernet av vann er blitt bedre i løpet av de 10 siste årene, samt at virksomheten er også delvis flyttet til andre områder. Virksomheten avsluttes i Lemmenjoki i 2020. Etter det har aktørene to år på seg til å gjennomføre og fullføre revegetering av området.

Sakkyndig Annukka Puro-Tahvanainen orienterte om vassdragspåvirkninger av den maskinelle gullgravingen i området rundt elva Miessijoki i Lemmenjoki nasjonalpark som et eksempel. Turister og personer som arbeider i reiselivsnæringen og andre natur- og friluftslivsbaserte tjenester i Lemmenjoki-området har vært bekymret for de påvirkningene maskinell gullgraving har på verne-, rekreasjons- og reiselivsverdier i området. Vassdragspåvirkninger fra maskinell gullgraving er utredet i prosjekter gjennomført i årene 2006 – 2009 og 2011. Videre overvåkes påvirkningen fra maskinell gullgraving to ganger i løpet av graveperioden gjennom den tidligere nevnte fellesovervåkingen.

Kraftig økning i turbiditet og øking av partikkelinnhold samt høye konsentrasjoner av jern og aluminium er registrert i vannet i Lemmenjoki-området i Miessijoki og Jäkälä-Äytsi i årene 2006 – 2009. Turbiditeten har minsket i årene 2010 – 2015 som følge av redusert virksomhet og mer effektiv behandling av vannet. Økt turbiditet og nedslamming av bunn er registrert ved Postijokielva, cirka åtte km nedstrøms for gruvevirksomheten ved Miessijokielva. Påvirkningene på vannkvaliteten i elvene Vaskojoki og Lemmenjoki har vært liten. I

nedbørsfeltet til Ivalojoiki, i elva Sotajoki og bekken Palsinoja har man tidvis oppdaget økt turbiditet og økt partikkelinnhold, men generelt har påvirkningene på Ivalojoiki vært små.

4.3 Framtidsutsikter for gullgraving i Lappland

Geolog Antti Peronius fra Lapin Kullankaivajain Liitto (Forbundet for gullgravere i Lappland) orienterte kort om historien bak gullgraving og om gullgraving i Lappland. Verdien av småskala gullgraving er grovt beregnet i samme størrelsesklasse som verdien av tanalaksen, fisket i Inari og reindrift i to reinbeitedistrikter. Med andre ord har graving etter gull en stor betydning for lokaløkonomien. Nesten alle av samisk slekt i Vuotso-området og sørlige deler av Inari har gravet etter gull. En betydelig del av hele årets inntekt fås i løpet av et par måneder gjennom småskala familiegullgraving. Det har ikke vært problemer mellom gullgraving og skogsdrift, reiseliv eller fiske, men Sametinget har klaget på flere av søknadene om tillatelse til gullgraving. Fra gullgravingsens synsvinkel har mange av lovene, så som den nye gruveloven, vannressursloven og miljøvernloven blitt strengere på 2000-tallet. Gullgraverforbundet har utarbeidet en egen veileder. Veilederen gir råd om hvordan man forbedrer vannbehandling og hvordan man bedre fanger opp faste partikler i. Gullgravingen avsluttes i Lemmenjoki i 2020 og derfor prøver man nå å finne og har også funnet nye områder.

Mika Aikio og Ilmari Tapiola kommenterte at det ble vist feilaktige tall om de gjennomsnittlige laksefangstene fra Tana i presentasjonen. Hvis gullgravingen har problemer med Sametinget, har det også problemer med samer. Videre bør man også høre meningene fra de som utøver utmarksnæringer, siden de lider på grunn av gullgravingsvirksomheten.

Toini Sanila spurte om Sametinget har klaget over annet enn maskinell gullgraving. Antti Peronius svarte at Sametinget har klaget over cirka 30 tillatelser til maskinell graving og 11 tillatelser til gullvasking (tillatelse til graving med spade).

Videre ble det spurt om det brukes kjemikalier i gullgraving og -vasking, om bassengene brukes først og fremst for å hindre nedslamming og hvem som tar seg av revegetering og annet etterarbeid hvis den næringsdrivende går konkurs.

Antti Peronius svarte at man ikke bruker kjemikalier, ikke cyanid eller kvikksølv. Bassenger er først og fremst beregnet på å fange opp faste partikler. I teorien kunne man tilføye kjemikalier i bassengene og felle ut metaller. Går den næringsdrivende konkurs, har man en garantiavgift som dekker revegetering. Hvis garantiavgiften ikke er tilstrekkelig, vil forbundet for Lapplands gullgravere garantere for revegeteringen.

4.4 Fleksibel reguleringspraksis i Enaresjøen

Timo Jokelainen orienterte kort om reguleringen av Enaresjøen i 2016 samt om hvordan man arbeider med å ta hensyn til klimaendringer i utviklingen av reguleringen av innsjøen. Nedbøren i juni-august på finsk side av Pasvik nedbørsfelt har vært merkbart større enn gjennomsnittlig og vannstanden i Enaresjøen har holdt seg i nærheten av den øvre grensen for regulering.

På reguleringsmøtet i Oslo i 2016 for de ansvarlige myndigheter for reguleringen av Enaresjøen ble det avtalt at arbeidsgruppen for Enaresjøen i løpet av 2016 skal fortsette sitt arbeid med rapport om klimaendringer. Arbeidsgruppen må utarbeide prosjektbeskrivelse med prosjektide, målsettinger for prosjektet, begrunnelse og innhold. Arbeidsgruppen må utarbeide et forslag til tillegg om klimaendringer (nr. 3) til statsavtalen om regulering av Enaresjøen. Arbeidsgruppen for Enaresjøen har behandlet oppdraget fra de ansvarlige

myndigheter på sitt møte i Kongsfjord i Norge i august 2016. Den nye referanseperioden for 1981 – 2010 er bestilt fra Finlands miljøsentral (Suomen ympäristökeskus) og man er enig om at arbeidet skal være ferdigstilt innen utgangen av 2016. Arbeidsgruppen har utarbeidet en preliminær prosjektbeskrivelse for arbeidet med klimatilpasning samt et utkast til tillegg om klimaendringer som skal tilføyes statsavtalen. Målet er å sende prosjektbeskrivelse og forslag til tilføyelse for kommentarer til reguleringsmyndigheter innen 15.11.2016.

4.5 Orientering om flerbruksplan for Pasvikvassdraget

Bente Christiansen orienterte om behovet for en rullering av flerbruksplanen for Pasvikvassdraget fra 1997. Saken er tatt opp i flere sammenhenger, og er nå forankret i arbeidsprogrammet til Den norsk-russiske miljøvernkommissjonen og i miljøvernssamarbeidet i Barentsregionen. Finland og Norge implementerer EUs vanddirektiv. Begge land har gjennom direktivet forpliktet til seg til å samarbeide om felles vannforvaltning også med naboland utenfor EØS, herunder Russland. Det er bakgrunnen for at man nå ønsker å få rullert flerbruksplanen for Pasvikvassdraget. Et første steg vil være et møte med de ansvarlige russiske myndigheter for å få endelig avklart interessen fra russisk side med hensyn til en rullering.

4.6 Orientering om Menika dammen ved Skogfoss kraftverk i Pasvikvassdraget

Bente Christiansen orienterte om behovene for oppgradering ved Menika dammen ved Skogfoss kraftverk. Dammen tilfredsstillende ikke gjeldende krav til damsikkerhet. Det er utarbeidet en teknisk plan for utbedringsarbeidene og denne er godkjent av NVE. Utover dette skal det utarbeides en areal- og landskapsplan. Denne skal sendes på høring før godkjenning hos NVE. Tiltaket er planlagt gjennomført i perioden 2018-2019. I anleggsperioden vil vannstanden i Pasvikvassdraget bli berørt. Pasvik Kraft inviteres til neste års møte i kommisjonen for å orientere om tiltaket.

4.7 Orientering om kvikksølvprosjektet (Nordisk Ministerråd)

Bente Christiansen orienterte om kvikksølv-prosjektet «Monitoring mercury (Hg) in the border areas of Norway, Finland and Russia». Gjennom prosjektet «Trilateral Cooperation in Environmental Challenges (TEC) ble det avdekket forhøyede kvikksølvverdier i fisk og sedimenter i grenseområdet. Som en oppfølging av dette ble det søkt Nordisk ministerråd om finansiering for 2015-2017 til et felles norsk- finsk- russisk prosjekt for å harmonisere prøvetakings- og målemetoder, og utarbeide et forslag til felles overvåkningsprogram. Både langtransporterte og lokale kilder skal inngå. Det ble i 2015 foretatt en felles prøvetaking i Rundvannet i Sør-Varanger (fisk og sediment prøver). Disse prøvene er nå sendt til analyser i hvert av landene. Et møte senere i høst er planlagt for å sammenligne lab-resultatene. Det vil deretter bli søkt om nye midler for slutføring av arbeidet i 2017.

4.8 Orientering om miljøtilstanden på russisk side i Pasvik

Leder for Pasvik naturreservat Vladimir Chizov presenterer det trilaterale samarbeid om natur- og miljøvern i Pasvik, som et eksempel på samarbeidet presenterte han en borsyre om sjeldne og truede arter i området. I Pasvik naturreservat har man i allerede 25 år studert områdets planter og dyr og naturmangfoldet er stort. I Pasvik naturreservat er man bekymret for de påvirkninger fra reguleringen av Enaresjøen og Pasvikelva har, på miljøtilstanden i Pasvikelva.

På norsk side har man planer om oppgradering av demningen ved Skogfoss kraftverk (se punkt 4.6). Saken berører både vassdraget og naturreservatet. Før byggingen burde man

utrede konsekvensene for både på norsk og russisk side. Flerbruksplanen for Pasvikelva har vært drøftet i kommisjonen. Hvordan kunne man komme videre med saken? Vladimir Chizov kommer for sin del til å diskutere denne viktige saken med sin minister. Vladimir Chizov nevnte også et prosjekt i Grense Jakobselv planlagt sammen med Norge.

Bente Christiansen kommenterte at Vladimir tok opp mange problemer som er felles for alle tre land. Grense Jakobselv hørere ikke inn under Den norsk-finske grensevassdragskommisjonen, men det er spor av finsk kultur i området. Vi har vært på en felles befaring der i august. Vi kommer til å orientere den finske parten om dette prosjektet senere.

Timo Jokelainen kommenterte at Finland er parat til å samarbeide om problemstillinger knyttet til reguleringen av Enaresjøen.

5. NEIDEN- OG MUNKELVVASSDRAGET

5.1 Aktuelle saker i Neidenelvas vassdragsområde: Kommunenes representanter

Sør-Varanger kommune:

Trygve Sarajærvi orienterte på vegne av Sør-Varanger kommune om følgende saker:

- Oljeomlastning i Korsfjorden og Bøkfjorden: Nordterminal har en midlertidig tillatelse til oljeomlastning i påvente av at det etableres et landbasert anlegg. Tillatelsen gjelder ut 2016. Omlastningen gjaldt i utgangspunktet 7 mill. tonn olje, men tillatelsen ble i løpet av 2016 økt til 11. mill. tonn. Omlastningen er imidlertid ikke kommet i gang fordi det ble stopp i leveransene da omlastningstillatelsen uteble i en periode. Firmaet jobber nå for å få omlastningen i gang igjen.
- *Flerbruksplanen for Neiden:* Sør-Varanger kommune stiller spørsmål om det er behov for en rullering av flerbruksplanen for Neiden. Flerbruksplanen kan erstattes av nasjonale vannforvaltningsplaner og forvaltningsplanen for den norsk- finske vannregionen. Det foreslås at kun flerbruksplanen for Pasvik rulleres med bakgrunn i samarbeidet med Russland.
- *Undersøkelser av anadrome laksebestander:* Se omtale under Pasvik vannområde.

Enare kommune.

Medlem Toini Sanila orienterte om saker fra Enare kommune

- Toini Sanila hilste møtet fra Tero Mustonen. Møtet fikk utdelt et forslag til samarbeidsprosjekt på finsk og på engelsk vedrørende vassdrags restaureringsprosjekter i Neidenelvens nedbørsfelt. Siden 2011 har man hatt et felles forvaltningsprosjekt for Neidenelva der skoltesamene har deltatt. Skoletsamenes bygdemøte har godkjent prosjektet inkludert forslagene til tiltak. I prosjektet har man blant annet kartlagt næringsstoffer, faste partikler og erosjons problematikk i nedbørsfeltet. Sommeren 2016 er det kartlagt restaureringsbehov og man har utarbeidet tiltaksplaner for de områder og punkter med størst belastning og skader. Tero Mustonen foreslår at kommisjonen skulle starte et samarbeid med det felles forvaltningsprosjektet for Neidenelva og finansiere restaureringsprosjektet av Vainosjoki-elva nedbørsfelt med 15 000 euro.

Prosjektet ble diskutert og man ble enige om at man tar samarbeidsbrevet til orientering og at sekretariatet skal se nærmere på saken som en del av en større helhet. Det skal undersøkes

om saken kan fremmes i forbindelse med andre prosjekter. Det ble avtalt at denne utredningen skal gjennomføres under dette året.

5.2 Orientering om flerbruksplan for Neiden – del fisk

Sakkyndig Tiia Kalske orienterte om delrapporter om fisk i Neidenvassdraget. Det arbeides med å sikre nødvendig finansiering av oversettelser til norsk. Det har vært orientert i kommisjonen om saken tidligere. Fire rapporter er nå ferdige på finsk.

6. TANAVASSDRAGET

6.1 Aktuelle saker i Tanavannområde: Kommunenes representanter

Karasjok kommune

Sakkyndig Torgrim Kemi orienterte på vegne av Karasjok kommune om:

- *Planstrategien for gjeldende kommunestyreperiode (2016-2019).*
- *Arbeidet med hovedplan avløp:* Det er gjennomført prøvetaking i 2016 som del av en resipientundersøkelse for renseanlegget ved Karasjok tettsted. Resipientundersøkelsen skal gi en miljøstatus for resipienten og et grunnlag for å iverksette framtidige tiltak. Undersøkelsen omfatter både vannkjemiske og biologiske parametere opp og nedstrøms utslippet. Rapport fra undersøkelsen vil foreligge i november og inngå som del av hovedplan for avløp.
- *Kartlegging av miljøeffekter fra krigsetterlatenskaper ved innsjøene Divrran og Máđijávri.* Saken er tatt opp gjennom Tanavannområde. Det bør gjennomføres miljøundersøkelser i de aktuelle innsjøene. Arbeid med tilbudsinnhenting er påbegynt.

Sakkyndig Nils Aslak Boine supplerte:

- *Flom og erosjon:* Kommunen utfører sitt tilsynsansvar når det gjelder etablerte flomsikringsanlegg og flom-/erosjonsutsatte strekninger. Det følges særskilt med på strekningene ved Roavvegiiddi. Ahguoikasavu og Guohppenjavvi.
- *Flomvoll ved Markannjárga:* Det har vært brukt mye ressurser i kommunens organisasjon mht. oppfølging av flomsonekartleggingen, bla. bygging av en flomvoll i Karasjok sentrum ved Markannjárga.
- Karasjok kommune er videre opptatt av gjennomføring av forebyggende tiltak for å hindre spredning av *Gyrodactylus salaris* til Tanavassdraget. Generelt må informasjon og smitteforebyggende tiltak prioriteres
- Viktig at arbeidet med kartlegging og utbedring av fiskevandringshinder videreføres. Det som gjenstår nå er kommunale og private veier bla. i Karasjok.

Tana kommune

Medlem Frank Ingilæ orienterte om følgende saker:

- *Byggingen av ny Tana bru:* Byggestart er i 2016 og byggetiden anslås til 3 år, inkludert rivning av den gamle brua. Tårnet vil være ferdig i 2017, lyssetting skal på anbud i 2018 og brua åpnes for ferdsel i august 2019.
- *Drikkevannsforsyning:* Tana kommune jobber videre med oppgradering av drikkevannsforsyningen. I den forbindelse bores det en dobbel drikkevannsledning under Tanaelva for å gi drikkevann fra Lismmajávri vannverk til bygdene Seida og

Vestre Seida. Boringen skjer 2-3 m under elvens bunnivå slik at tiltaket ikke skal ha noen påvirkning på elven.

- *Avløp:* Det er store behov på avløpsområdet. I Skiippagurra er det etablert minirensesanlegg. Ved rensesanlegget i Tanabru er det behov for oppgraderinger og vurdering av pe- belastningen til anlegget fra tettstedet. Forprosjekt er gjennomført, men detaljprosjektering er ikke startet opp enda. Det er behov for å vurdere påslippskrav for Tana meieri og bedriften Styre Nor som har påslipp til kommunalt nett.
- *Laksesenter:* Tana kommune har tatt opp igjen arbeidet med forprosjektering av et laksesenter i Tanabru («Joddu»)
- Nytt industriområde er under opparbeiding ved Tanabru
- I Norge gjennomføres det flere store forvaltningsreformer. Når det gjelder kommunereformen så har kommunestyrene i henholdsvis Tana og Nesseby vedtatt at de ikke ønsker å slå seg sammen.

Sakkyndig Anne Fløgstad Smeland orienterte om arbeidet i Tana vannområde:

- Det ble gjennomført et pilotprosjekt for vannområdet som et fellesprosjekt mellom kommunene Tana, Karasjok, Gamvik og Berlevåg i perioden 2013-2015.
- For 2016 er tiltak videreført gjennom en felles koordinator for vannområdet, lokalisert til Tana. Hovedfokus har vært på overvåkning av nedlagte kommunale avfallsfyllinger, herunder to større lokaliteter i henholdsvis Karasjok og Berlevåg kommuner. I tillegg er det planlagt gjennomført kartlegging av fiskevandringshinder på kommunale veier i Karasjok i løpet av september.
- I 2016 har det vært gjennomført felles befaringer mellom de norske og finske kommunene på avløpsanleggene i henholdsvis Utsjok og Tanabru. Dette er et viktig arbeid som vi ønsker å følge opp, bla. er det etablert en resipientovervåkning på de finske anleggene som ikke er matchet på norsk side. Vi jobber for å kunne innføre dette også for de norske anleggene. For Tana kommune er avløpsarbeidet utfordrende fordi kommunen er spredtbygd og man har hele 6 ulike kommunale avløpsanlegg.
- Fra og med 2017 er det mål om at arbeidet i regi av vannområdet vil inngå i det planlagte norsk- finske Interreg-prosjektet for Tanavassdraget

Utsjok kommune

Medlem Ilmari Tapiola orienterte om følgende saker:

- Situasjonsrapport angående arealplan og reguleringsplan for Utsjok (Kommisjonens konklusjon 2015): Prosessen har vært stoppet i cirka 1,5 år på grunn av forhandlinger med ELY-senter (planforhandlinger 5.11.2014 og 27.8.2015). Lapplands ELY-senter har 13.7.2016 på kommunens anmodning gitt en uttalelse til regulerings- og arealplanen i Utsjok-området. Planområdet er utfordrende i den henseende at nesten hele arealplanområdet er grunnvannsområder med åser og viktige naturverdier, hvilket medfører at bygging må reguleres for å forebygge og hindre ødeleggelse av grunnvannet. Arbeidet skrider nå fremover og planforslaget skal behandles neste år i kommunestyret. Det er blitt ført forhandlinger med kommuner på norsk side også, siden deres syn på bygging i elvenære områder bør tas hensyn til.
- Paulus Lepistö orienterte om vannforsyning. I Karigasniemi og i Utsjok kirkested utvider man vann- og avløpsnettverket.

Timo Jokelainen kommenterte at det i planprosessen finnes først en forberedelsesfase (utkastfase), deretter forslagsfase med tilhørende høringer før vedtak fattes. Også norske kommuner og myndigheter har anledning til å ta stilling og gi innspill til planforslagene når

de legges ut på høring. Det er viktig å legge merke til at finske regler om bygging i elvenære områder er forskjellige fra de norske eller svenske.

Bente Christiansen kommenterte at det er positivt for Norge at formannskapetets ordfører i Utsjok slår fast at norske syn på bygging i elvenære områder bør tas hensyn til.

6.2 Erosjonsbefaring (Karigasniemi) i august 2015

Sakkyndig Anders Bjordal, NVE orienterer. Det har over flere år vært en bekymring i Karigasniemi angående erosjonsutviklingen ved Garegasnjårga og Roavvenjårga. En felles befaring mellom finske og norske myndigheter, samt norske og finske medlemmer fra kommisjonen ble gjennomført i august 2015. Konklusjonen fra befaringen er følgende:

- Garegasnjårga: Erosjonskanten er på 2 meter. Erosjonen foregår langt fra bebyggelse og ingen materielle verdier er truet.
- Roavvenjårga: Erosjonsbredden er på 1,5- 4 meter. Ingen materielle verdier truet

Konklusjonen fra den felles befaringen er at nytteverdien av sikringsanlegg på de to lokalitetene ikke forsvarer kostnadene og de miljømessige ulempene. Sikringsanlegg ved de aktuelle lokalitetene anbefales ikke.

6.3 Tilstanden til og framtidsutsikter for vannforsyning i Utsjok kommune

Administrerende direktør Paulus Lepistö fra Inarin Lapin Vesi Oy/as ga en orientering om tilstanden til og framtidsutsiktene for vannforsyningen i Utsjok kommune. Inarin Lapin Vesi har fra begynnelsen av 2014 hatt ansvar for vannforsyningen i Utsjok kommune. Frem til nå har man dokumentert og punktrestaurert eksisterende avløpsnettverk og vannverk i Utsjok kommune. Man har også punktrestaurert avløpsnettverkene i Kargiasniemi og Nuorgam tettsteder. Avløpsrensaneanleggene i Karigasniemi og Nuorgam har fungert dårlig frem til i dag. Problemet har vært mangelfulle konstruksjoner i rensaneanleggene, som har ført til at det har kommet smelte- og/eller grunnvann inn i avløpsnettverket. Det finnes ikke reservevannuttak i Karigasniemi og Nuorgam. Inntil videre har man utviklet og justert avløpsprosessen samt tatt i bruk ett elektronisk automasjonsprogram.

Optimalisering av avløpsrensaneanleggene i Nuorgam og Karigasniemi krever kontinuerlig arbeid. Planlagte tiltak er utvidelse av vann- og avløpsnettverk i Karigasniemi samt utredning av uttak for reservevann i Karigasniemi og i Nuorgam. Videre tiltak i de kommende år er tilkobling av nettverkene i Nuorgam til fjernbruk og overvåking samt restaurering av vannuttaket i Nuorgam. Man har allerede fått positive resultater ved rensaneanleggene i Nuorgam og Karigasniemi.

6.4 Orientering om vannkvaliteten i Tanaelva og opplysninger om et "avløpsutslipp" oppdaget sommeren 2015 i Anarjohka nedenfor Karigasniemi

Sakkyndig Annukka Puro-Tahvanainen orienterte om vannkvaliteten i Tanaelva med bakgrunn i resultatene fra det felles overvåkingsprogram. Vannet i Tanaelva har meget god bufferevne mot forsuring og vannet er jevnt over svakt alkalisk. Konsentrasjonene av næringsstoffer i vannet er på et typisk nivå for karrige vassdrag og det kan ikke ses noen klare trender i næringsinnholdet. I de øvre delene av vassdraget inneholder vannet en del humus (organisk materiale) og i de nedre delene av vassdraget er vannet klarere takket være tilstrømning av fjellvann. Det kan ikke observeres noen endringer i mengden organisk materiale. Metallinnholdet i vannet er lavt og tilsvarer de naturlige bakgrunns-konsentrasjoner. Den hygieniske kvaliteten til vannet er for det meste god eller meget god.

Den hygieniske kvaliteten i nærheten av tettstedene (Karigasniemi, Karasjok, Nuorgam, Tana Bru) har tidvis vært dårligere.

I juli 2015 ble det oppdaget et mistenkelig "avløpsutslipp" nedstrøms Karigasniemi bygd i Torvikoski området i Anarjohka. En vannprøve tatt noen dager etter oppdagelsen av utslippet, viste å inneholde rikelig med bakterier fra avføring. En kontroll på Karigasniemi renseanlegg viste ingen tegn på lekkasjer eller forbi strømming verken fra avløpsrenseanlegget eller det kommunale avløpet. I prøver tatt og analysert av ELY-senter i august var mengden fekale bakterier klart lavere og gjenspeilet god hygienisk vannkvalitet. Også næringsstoff innholdet i vannet var på et normalt nivå. Årsaken til utslippet er forblitt uklart. Eventuelt skyldtes det en ulovlig tømning av slamavskiller.

6.5 Orientering om brua over Anarjohka ved bygda Angeli

Timo Jokelainen informerte om konsekvensutredninger knyttet til den planlagte brua over Anarjohka ved Angeli-Basevuovdi. Lappland ELY-senter har ikke avgjort om behovet for konsekvensutredninger er tilstede i denne saken. Avgjørelsen tas etter at man har fått inn de nødvendige opplysningene fra tiltakshaver for prosjektet. Tiltakshaver har lovet å gi disse opplysningene før midten av september. Etter dette har ELY-senter en måned på seg til å ta avgjørelsen. Lappland ELY-senter har anmodet om uttalelse fra norske myndigheter om prosjektets skadevirkninger. Fylkesmannen i Finnmark har svart at man tar stilling til planen når den kommer på høring og til offentlig gjennomsyn. ELY-senter må i henhold til den finske lovgivningen vurdere sannsynlige skadevirkninger av prosjektet på bakgrunn av eksisterende opplysninger for å avgjøre om det er behov for konsekvensutredninger.

Det ble slått fast under diskusjonen at EU direktivet om konsekvensutredninger er det samme i Norge og i Finland men praktiseres forskjellig i de nasjonale lovgivningene. Det ble avtalt at tjenestemannen (Leena Ruokanen) fra Lappland ELY-senter kontakter Tiia Kalske for å få opplyst saken.

6.6 Orientering om status i bygging av rein-/grensegjerde i Tana vannområde

Varamedlem Outi Mähönen orienterer om status i saken på kommisjonens tidligere møter (i 2013, 2014, 2015). Byggingen av reingjerder langs Anarjohka- og i Tanalelvdalen styres av en statsavtale inngått i 2014, som erstatter reingjerdekonvensjonen fra 1981. På det nåværende tidspunkt er man i gang med å innarbeide dette i begge lands lovgivning, for at overenskomsten kan tre i kraft. Finland har satt som mål at overenskomsten skal tre i kraft senest sommeren 2017. Tidsplanen i Norge er liknende. Etter at overenskomsten trer i kraft skal man på nytt oppnevne en reingjerdekomisjon mellom landene og kommisjonen skal gå i gang med tiltak og overvåking av implementeringen av statsavtalen. Omfanget av reingjerder mellom Norge og Finland er komplekst og inneholder utallige små lokale detaljer og det er mange berørte parter på begge sider av grensa. Derfor må det sikres tilstrekkelig finansiering både for planlegging og bygging av reingjerder, samt et hensiktsmessig nivå fra vedlikehold av gjerdene i fremtiden.

Under diskusjonen kom det frem behov for å ta hensyn til synspunktene fra både lokale innbyggere og andre berørte parter, og deres deltakelse i planleggingen av utbyggingen bør sikres.

Bente Christiansen kommenterte at man på norsk side implementerer konvensjonen og at man har gjort endringer i reindriftsloven i januar 2016. Videre skal man vurdere behovet av konsekvensutredninger og inkludering av lokalbefolkning. Den norsk-finske

grensevassdragskommisjonen kan følge med utviklingen av saken, selv om den ikke hører inn under kommisjonens mandat.

6.7 Orientering om status for planer og tiltak i farleden in til Leirpollen

Bente Christiansen opplyste om at det har vært liten framdrift i saken siden forrige kommisjonsmøte. Kystverket, som er tiltakshaver, har ennå ikke søkt Fylkesmannen om dispensasjon fra verneforskriftene for Tanamunningen naturreservat. Dette er påkrevet. Videre er det ikke søkt om tillatelse til å etablere deponi for mudringsmassene. En samfunnsøkonomisk analyse er utarbeidet, men ingen rapporter er ferdigstilt så langt.

6.8 Orientering om status for forvaltningsplan for Tanamunningen naturreservat

Sakkyndig Tiia Kalske orienterer om at arbeidet med forvaltningsplanen for verneområdet startet i februar 2015. Det er gjennomført både åpne folkemøter og møter i en lokal referansegruppe. Utkast til plan har vært ute på høring i perioden 10.12.2015-1.3.2016. Det kom inn 13 uttalelser til planen. Forvaltningsplanen er nå godkjent av Miljødirektoratet.

6.9 Felles prosjektplanlegging i den norsk-finske vannregionen

Sakkyndig Ilona Grekelä orienterte om Interreg-prosjektet, som ble utarbeidet i samsvar med anbefalingene fra 2015. Fire kommuner og relevante myndigheter i regionen deltok i planleggingen av prosjektet. Man hadde mange ideer og i fase to valgte man ideene som kunne samles under et og samme prosjekt. Prosjektet fikk navnet Natur- og kulturarv i Tana og hovedmålet med prosjektet var bevaring av kulturen og naturarven rundt Tana. Prosjektet har i alt seks delmål, som omfatter bl.a. utbedring av fiskevandringshinder til side-bekker og elver i Tana, samt utvikling av et felles overvåkingsprogram for vannkvalitet og økologi i Tana.

Søknaden blir sannsynligvis avslått fordi prosjektet anses å være for omfattende og går over flere innsatsområder i Interreg programmet. Prosjekter kan heller ikke omfatte bygging av infrastruktur (raste plasser), men kan dekke utbedringer i forbindelse med vassdragsrestaurering (fjerning av veikulverter). Muligens må kulturdelen gjennomføres som et eget prosjekt. Neste søknadsrunden åpnes 1.11. og arbeidet med prosjektforberedelser fortsetter.

Anne Smeland kommenterte at hvis det kommer avslag på søknaden, kan man på norsk side vurdere å lage en ny søknad angående kulturdelen. På norsk side har man søkt skjønnsmidler fra Fylkesmannen. Takk for det gode samarbeidet til nå. Vi fortsetter å forberede og utarbeide nye prosjekter.

7. FORSKNING OG VERN AV FISKEBESTANDER

7.1 Forhandlinger om ny overenskomst om fisket i Tanavassdraget

Fiskerisjef Pentti Pasanen orienterte om forhandlingene om den nye overenskomsten om fisket i Tanavassdraget samt om grunnlaget for overenskomsten. I juni 2016 kom man frem til et forhandlingsresultat mellom Norge og Finland. Etter det har utkastet til overenskomst vært ute på høring i både Norge og Finland. Målet er at den nye overenskomsten og dens fiskeforskrift skal tre i kraft innen starten av neste fiskesesong i 2017. Regjeringsproposisjon og lov om ikrafttredelse skal ut på høring i løpet av høsten. Det etterstrebtes å få regjeringsproposisjonen til behandling i riksdagen til høsten: jord- og skogbruks-, grunnlovs-

og miljøutvalgene kommer sikkert til å uttale seg. Riksdagen kommer enten til å godkjenne eller til å forkaste forslaget til overenskomst tidlig på våren.

Målet med den nye overenskomsten er å gjenoppbygge svake laksebestander. Målet er å forbedre tilstanden til laksebestandene i Tana og minske fangstene med 30 % av det nåværende nivået. Med den nye overenskomsten forventer man at de fleste laksebestandene gjenoppbygges i løpet av cirka 10 år. På bakgrunn av forskningsresultater regulerer man fisket i begynnelsen av fiskeperioden, for at disse tiltakene skal forbedre laksebestandenes tilstand effektivt. Man har også vært nødt til å foreslå omfattende begrensninger på den tradisjonelle fangsten, dvs. det lokale garn- og stengselsfisket. Gjenoppbygging av laksebestandene til et bærekraftig nivå periodiseres til cirka ti års tid, for at man ikke må stenge fisket fullstendig. Forhandlingsresultatet er et kompromiss, hvor man har satt sammen vern av laks, ulike fiskemetoder, forskjellige fiskergruppens fiskerettigheter samt de norske og de finske syn. I overenskomsten har man etterstrebet å ta hensyn til den samiske urbefolkningens tradisjonsfiske, eiendomsforhold til fiske i vannområder og tilreisende fiske (turistfiske).

Det blir også endringer i fordelingen av fiskekort for tilreisende: to tredjedeler av produksjonsområdene (gyteareal) for Tana ligger i Norge og en tredjedel i Finland; i fremtiden har Norge og Finland sine egne fiskekortkvoter. Det åpnes for muligheten for både nordmenn og finner å kjøpe fiskekort for tilreisende i begge land. I fremtiden er det viktig å sørge for lett tilgjengelighet av fiskekort også på norsk side, siden det nesten ikke finnes et turistfiske der. Den nye overenskomsten inneholder og gir mulighet til fleksibilitet i fiskeforskriften. Denne fleksibiliteten i fiskeforskriften kan brukes enten til å stramme inn eller lette på reguleringen, alt etter laksebestandenes tilstand. Fiskeforskriften i overenskomsten er midlertidig. Det vil si at forskriften kan justeres etter laksebestandenes tilstand med mellom fem til syv års mellomrom. Etter at tilstanden til laksebestandene er på et bærekraftig nivå, er det mulig å øke fisket igjen. Det er meningen å effektivisere overvåkingen av laksebestandenes tilstand.

Bente Christiansen kommenterte at det kom i alt 22 høringsuttalelser på høringsrunden i august i Norge.

Saken vekket livlig diskusjon. Kommunenes representanter uttrykte misnøye med resultatet av forhandlinger og forberedelser til overenskomsten. Representantene fra kommunene fremhevet manglende muligheter for deltaging fra lokalt hold i forhandlingsprosessen. Videre vil alle kommunene i kommisjonen forkaste forslaget til overenskomst og legger frem at man skal påbegynne nye forhandlinger om overenskomsten.

Det ble avtalt at man utarbeider en konklusjon i hvilken Den norsk-finsk grensevassdragskommisjon anmoder om å at det tas hensyn til de nevnte synspunktene, som kom frem på kommisjonsmøtet. Kommisjonen sender denne konklusjonen til orientering for forhandlingspartene i begge land.

7.2 Tilstanden til laksebestandene i Tanavassdraget

Forsker Jaakko Erkinaro fra Naturressurssenter Luonnonvarakeskus (Luke) orienterte om tilstanden til laksebestandene i Tanavassdraget. Nedbørsfeltet til Tanavassdraget er stort (16 386 km²) og omfatter cirka 1200 km med egnete gyteområder for laks. Tilstanden til laksebestandene overvåkes blant annet ved å vurdere yngeltetthet ved hjelp av el-fiske, fangst- og fiskestatistikker samt prøver av fangsten. Også videoovervåking, dykketelling og genetiske studier blir gjennomført. Karakteristisk for tanalaksen er de store variasjonene i livssyklus og livshistorietrekk (120 kombinasjoner). Dette er mer enn noen andre steder i verden. Tanalaksen er meget mangfoldig, hvilket gir laksebestandene et vern mot miljøforandringer.

Tanalaksen har omtrent 30 genetisk ulike bestander. Også fisket etter tanalaksen er mangfoldig (stengsel, garn, drivgarn, stang). Laksefangsten har under en lengre tidsperiode variert mellom 70 og 250 tonn per år og har gjennomsnittlig vært på 140 tonn. Siden 2014 har laksefangsten holdt seg gjennomsnittlig på 90 tonn. Cirka 50 – 60 % av laksefangsten tas med stang, cirka 15 – 20 % med garn og like mye med stengsel, mens 10 - 15 % tas med drivgarn. Andelen av store, tre-sjø-vinterlaks i fangsten er blitt mindre.

Man prøver å forvalte og regulere laksebestandene i Tana bestands vis. Med gytebestandsmål menes det antallet gytefisk som samsvarer med elvas produksjonsevne og som produserer den størst mulige mengden laks i påfølgende generasjoner. Antallet rogn egg settes i forhold til elvas vannareal, for å få beregnet det nødvendige antallet gytelaks. I 2007 ble det satt gytebestandsmål for fem sideelver i Tana. I 2014 ble det satt gytebestandsmål for selve hovedløpet og de alle viktigste sideelvene, dette utgjorde sammenlagt 21 elver eller områder. Måloppnåelsen er inntil nå evaluert for 10 sideelver, hovedløpet og hele vassdraget. For de fleste av disse nevnte områdene oppnås ikke gytebestandsmålene. Situasjonen øverst i vassdraget, i sideelvene Iesjohka, Anarjohka og Karasjohka er verst.

Overvåkingen av laksebestandene i Tana kunne utvikles ved å sette ekkolodd på den nederste delen av Tana og enten Karasjohka eller Anarjohka. Videre er det behov for å definere den genetiske opprinnelsen av fangsten i hovedløpet. Det har vært et godt samarbeid mellom norske og finske forskere på Lukes forskningsstasjon ved Tanaelva. Luke har bestemt å stenge forskningsstasjonen ved Tanaelva. Avgjørelsen er tatt, men en intern arbeidsgruppe i Luke drøfter fortsatt mulighetene for å påvirke avgjørelsen. Den norsk-finske grensevassdragskommisjonen har i sin anbefaling fra 2015 rekommandert at forskningen forblir i regionen.

Frank Ingilæ uttrykte sin bekymring om stenging av fiskeriforskningsstasjonen ved Tanaelva. Han foreslo at kommisjonen skulle gjenta sin anbefaling fra året før vedrørende bevaring av forskningsstasjonen. Det er viktig at kontakten mellom forskere og lokalbefolkning og lokale fiskere opprettholdes. Man må også effektivisere overvåking av laksebestander, men ikke på bekostning av den nåværende overvåkingen. Det er laget forslag om anbefaling av effektivisering av overvåking også i Iesjhoka og Karasjohka for å få mer detaljert informasjon om tilstanden til laksebestandene i disse elvene.

Ilmari Tapiola kommenterte at selv om antallet store laks er blitt redusert, er antallet mindre fisk på den andre siden økt. Om våren ved drivgarns tider er det mange vinterstøinger som returnerer fra gyting. Man burde sette ekkolodd også på nedre deler av Tana.

Jaakko Erkinaro slo fast at antallet av middelstore laks (3-6 kg) har økt. Dette kommer av at drivgarnsfisket langs kysten er opphørt. Luke har kompetansen og teknisk beredskap til å drive med ekkolodding også på de nedre delene av Tana. Det trenges penger og ressurser til dette. Forbindelsen til lokale fiskere er en sentral faktor med tanke på bevaring av forskningsstasjonen.

Det ble avtalt at kommisjonen gir en anbefaling angående overvåking av laksebestandene i Tanavassdraget og bevaring av tilstrekkelige overvåkings- og forskningsressurser i området.

7.3 Tilstanden til laksebestanden i Neidenelva

Jaakko Erkinaro orienterte om tilstanden til laksebestanden i Neidenelva. Vassdragsområdet Neidenelva er betydelig mindre (2962 km²) enn Tanaelva. Cirka 80 % av området er på finsk side. Antallet lakseyngel overvåkes i Neidenelva og det gjennomføres fangst- og fiskestatistikker, samt at det samles skjellprøver. Videre har man studert blant annet

funksjonaliteten til fisketrappen i Skoltefossen. Man har overvåket fisketilstanden årlig siden 1980. Tettheten av sommergamle lakseunger i Neidenelva er litt større på finsk side, men antallet eldre unger er klart større i Norge.

Den årlige laksefangsten fra Neidenelva har variert mellom 4 000 – 16 000 kg og vært gjennomsnittlig på 8 400 kg. Det kan ikke ses noen klare endringer i fangstmengdene. Laksefisket i Neidenelva er hovedsakelig stangfiske på begge sider av grensa. Det fiskes med garn bare på finsk side og på norsk side driver man k p l fiske. Majoriteten av laksefangsten fra Neidenelva tas på stang på norsk side. For Neidenelva har man enn  ikke gjort sammenlikninger med gytebestandsmålet. Det definerte målet er 500 hunnlaks.

Hovedsakelig mindre laks (omtrent 1 - 3 kg) går opp fisketrappa i Skoltefossen. Man kommer til å forsterke overvåkingen av fisketrappa med videoutstyr. For å utvikle overvåking av laksebestanden i Neidenelva har man planlagt bruk av ekkolodd i nedre deler av elva for å kunne evaluere oppfylling av gytebestandsmål.

Toini Sanila kommenterte at det er klart at fangstmengdene blir mindre når man begrenser eller reduserer antallet fiskekort. Salg av fiskekort på nett fungerer ikke. Fisket for de lokale er blitt dobbelt begrenset; man har både begrenset mengden og fisketider. Regulering av fisket har vært ustabil.

Jaakko Erkinaro slo fast at antallet fisketurister har riktig nok gått drastisk ned på finsk side i de seneste årene. Antallet garn er redusert fra tre til to.

7.4 Orientering om rapport “Risiko for spredning av *Gyrodactylus salaris* på Nordkalotten”

Sakkyndig Ivar Hellesnes fra Mattilsynet presenterte den nye risikovurderingen for spredning av *Gyrodactylus salaris* på Nordkalotten. Rapporten er utarbeidet av Veterinærinstituttet og ble ferdigstilt våren 2016.

- Rapporten konkluderer med at sannsynligheten for spredning av *Gyrodactylus salaris* til Troms og Finnmark er usikker pga. manglende kunnskap om faktiske forhold og omfang av ulovlig aktivitet. Konklusjonen er at sannsynligheten vurderes å være liten, uten å kunne utelukke at den er veldig liten eller moderat. Konsekvensene ved en smitte vurderes som svært alvorlige. Dette pga. vassdragets størrelse, topografi og laksestammens genetikk, som medfører at en behandling av eventuell smitte vil være svært utfordrende.
- I smittevurderingen benyttes en risikomatrise for å sammenstille sannsynlighet og konsekvenser. Konklusjonen er at risikoen for spredning av *G. salaris* fra Sverige, Finland og Russland vurderes som moderat, uten å kunne utelukke at den er høy (pga. høy alvorlighetsgrad, samt usikkerhet rundt sannsynlighet for spredning).

Frank Ingilæ kommenterte saken på vegne av Tana kommune:

- Kommunen har i sin kommunedelplan vurdert smitte med *G. salaris* til Tanavassdraget som en risiko for hele Tanasamfunnet, fordi de samfunnsmessige konsekvensene vil være så alvorlige. Klassifiseringen av risiko burde vært høyere fordi konsekvensen er så stor for lokalsamfunnet. Vi mener at det ikke gjøres nok for å hindre spredning. Fra kommunens side ønsker vi at den nye risikovurderingen presenteres lokalt i et folkemøte, gjerne som del av vannområdets arbeid.

Ivar Hellesnes bekreftet på vegne av Mattilsynet at de vil bidra på lokale folkemøter, men at møtene må planlegges lokalt/regionalt.

8. VANNRAMMEDIREKTIVET OG DEN INTERNASJONALE VANNREGIONEN

8.1 Orientering om vannforvaltning i den internasjonale vannregionen

Orientering om vannforvaltning i Finnmark

Sakkyndig Mari Haugene fra Finnmark fylkeskommune orienterte om arbeidet med oppfølgingen av vanddirektivet i den norske delen av den internasjonale vannregionen:

- Forvaltningsplanen, inkludert et felles norsk-finsk sammendrag (sk. Roof report) ble godkjent nasjonalt i juni 2016
- For 8 kystvannsforekomster ble det gitt utsatt frist til 2027 for å oppnå miljømål. Utsettelsen gjelder kystvannsforekomster hvor det er utført inngrep og det er behov for en nærmere vurdering av miljøeffektene av inngrepene (f. eks infrastruktur i tilknytning til havner).
- Det ble foretatt enkelte endringer i miljømålene for elvevannsforekomster påvirket av vannkraftreguleringer.
- I forhold til uenighetene omkring påvirkningene fra kongekrabbe slår departementet fast at miljømyndighetene har det overordnede ansvar for å vurdere miljøtilstanden i vannforekomstene og sørge for at påvirkninger knyttet til kongekrabbe inkluderes i karakteriseringen. Videre er det fiskerimyndighetene som har ansvar for å vurdere hvilke tiltak som er aktuelle overfor kongekrabbe innenfor og utenfor det kommersielle fangstområdet. Ingen tiltak som gjelder kongekrabbe er identifisert i gjeldende tiltaksprogram.
- Arbeidet med oppfølging av tiltak i gjeldende handlingsprogram har startet opp.

Orientering om vannforvaltning og koordinering av vannforvaltning i kommende planperiode

Sakkyndig Annukka Puro-Tahvanainen orienterte om at vannforvaltningsplanen for Tana-Neiden-Pasvik vannregion for 2016-2021 ble vedtatt i statsråd i desember 2015. Det er utarbeidet og utgitt elektronisk et felles sammendrag (sk. Roof Report) om de norske og finske vannforvaltningsplaner. På det nåværende tidspunkt ligger hovedvekten i å få gjennomført sektorvise tiltak. Forberedelser for den tredje perioden er i gang og meningen er å gjøre planleggingen litt lettere bl.a. ved å øke bruken av modeller. Den nye regionforvaltningen trer i kraft i Finland i begynnelsen av år 2019 og planleggingen av vannforvaltning vil gå over til den nye fylkesadministrasjonen. Det er behov for økt samarbeid mellom Norge og Finland i planleggingen av vannforvaltning. Blant annet forplikter avtalen om norsk-finsk vannregion til samarbeid. Man bør avtale i nær fremtid hvordan og om hvilke saker man vil samarbeide om i den kommende planperioden. For å kunne gjennomføre dette arbeidet i den internasjonale vannregionen trenger man ekstra ressurser.

Finland ønsker en anbefaling om koordinering av vannforvaltning i den norsk-finske vannregionen.

9. Øvrige saker

Tiia Kalske orienterte om at det vil bli arbeidet videre med en egen nettside for den norske-finske grensevassdragskommisjonen. Oversettelse av innholdet til samisk vil bli vurdert.

10. Anbefalinger og konklusjoner fra kommisjonen

Forslagene til anbefalinger ble diskutert og man kom frem til at Den norsk-finske grensevassdragskommisjonen i 2016 skal gi følgende anbefalinger og en konklusjon:

Norsk-finsk grensevassdragskommisjons anbefalinger 2016 (vedlegg 2):

- Koordinering av vannforvaltning i norsk-finsk vannregion
- Overvåking av laksebestandene i Tanavassdraget

Videre ble det avtalt at forhandlingspartene for overenskomsten om fisket i Tanavassdraget skal snarest mulig informeres om kommisjonens konklusjon (vedlegg 3) angående forslaget til ny overenskomst om fisket i Tanavassdraget mellom Norge og Finland.

11. Kommisjonens neste møte

Bente Christiansen orienterte om at kommisjonen neste møte skal avholdes om et år i Russland i uke 36 (4.-6.9.2017). Muligens kan man komme til å besøke et kraftverk og/ eller smelteverket i Nikel.

12. Avslutning av møtet

Møtelederen takket deltakerne på møtet og arrangørene og avsluttet møtet kl. 14.40.

Det ble i forbindelse med møtet arrangert en rundtur på Tankavaara gullmuseum den 6. september. Deltakerne på rundturen fikk mulighet til å prøve gullvasking med vaskepanne.

Timo Jokelainen
Kommisjonens finske formann

Bente Christiansen
Kommisjonens norske formann

- Vedlegg
1. Deltakerliste
 2. Anbefalinger fra norsk- finsk grensevassdragskommisjon 2016
 3. Konklusjon fra Den norsk- finske grensevassdragskommisjon 7.9.2016